

algemeen welzijn) door de polikliniek gesticht in lichamelijk, geestelijk en opvoedkundig opzicht. De slechte opvoeding, — ook aan de mingevoeden — verstrekt door de bevordering van de minachting voor geneeskundige raadgevingen, waaruit de trek naar de kwakzalvers mede is voortgekomen, werd door den schrijver dezer woorden niet ingezien (Ref.). Wat nu de mate van het misbruik betreft, loopen de cijfers, in den loop der tijden verkregen, zeer uiteen, van 43 tot enkele procenten, ongerekend het belangrijke aantal personen, ongeveer 1 van de 3, wier omstandigheden men niet heeft kunnen nagaan, doordat hun adres verkeerd was opgegeven of verkeerd was verstaan. Maar de lagere cijfers betreffende het misbruik werden verkregen bij onderzoekingen in de latere jaren, nadat in 1899 in den staat New-York een verordening was ingevoerd, die het verstrekken van onjuiste opgaven bij het aanvragen van poliklinische hulp strafbaar stelde. Wel is het nooit tot een vervolging gekomen, maar reeds zulk een verordening en het geschrijf over het misbruik zullen velen tot het inzicht hebben gebracht, dat het onnoodig gebruik van poliklinische hulp iets verkeerd is, hetgeen zij vroeger nooit hadden bedacht, en daarom heeft de bestrijding van het genoemde misbruik wel degelijk opvoedkundige waarde en strekt zij tot nut van het algemeen. Voor de overige belangrijke gegevens moet Ref. naar het oorspronkelijke verwijzen.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

CHEMISCH-PHARMACEUTISCHE INDUSTRIE IN NEDERLAND.

De oorlog! De uitvoer van vele geneesmiddelen, chemicaliën en grondstoffen over de grenzen is door het buitenland verboden ¹⁾. Voor den toevoer er van op dat buitenland aangewezen, hokt het — hier en in Indië! Hadden wij een chemisch-pharmaceutische industrie, vele dier stoffen zouden hier worden gemaakt, onze afhankelijkheid zou veel minder groot zijn! Het is eigenaardig, dat niettegenstaande den grooten rijkdom van ons land, het bezit van krachtige stoomvaartmaatschappijen, van uitstekende verbindingswegen, te water en te land, van voortreffelijk ingerichte universiteiten, van een nijvere en intelligente bevolking, van wereldhavens, enz. enz., dat niettegenstaande de samenwerking van een aantal gunstige factoren, die elk land ons benijdt, wij geen chemisch-pharmaceutische industrie bezitten, die hiermee in overeenstemming is. Ik sprak er over met een mijner vrienden. „Het ligt aan de menschen”, zei hij, „zij gokken liever in Amerikanen en Russen, dan dat zij iets voelen voor aandelen in industrieën. Ook ons credietstelsel deugt niet. De banken helpen niet, zooals in Duitschland en België”. Een ander zond mij het nummer 40 van Januari 1912 van het *Chemisch Weekblad*. De heer WIGERSMA, chem. ing., noemt daarin eenige factoren op, die het doen bloeien van bovengenoemde industrie in den weg staan. De schrijver wijst vooral op het verschijnsel, dat jonge scheikundigen, gevormd aan Nederlandsche hoogeschoolen, zoo weinig voelen voor koopmanschap en alles, wat daarmee in verband staat. Ook bij apothekers treft men dit verschijnsel aan. Bij ervaring weet ik, hoe zij het werken met milligrambalans en microscoop hooger stellen, dan het manoeuvreeren met bascules en machines, hoe zij analyseeren en recepteeren een werk van hoogere orde achten dan organiseeren, fabricereeren.

En toch! Hoe eenzijdig is die meening! Welk een zelfvoldoening schenkt niet het scheppen en het leiden van een bedrijf! Het eischt zoo vaak een *man*, een *kaerel*, die alleen door èn hoofd èn handen in te spannen, door voortdurend te worstelen en te strijden, door alles tegelijk te zijn: veldheer, strateeg, soldaat, het bedrijf kan doen

1) Het lijstje van Duitschland bijv. omvat ongeveer 300 namen.

leven en groeien tot het groot en krachtig is, bloeit! Men moet het hebben meege- maakt, om te voelen hoe moeilijk die strijd, maar ook hoe schitterend schoon de zege is! Ik kan mij niet voorstellen, dat een dergelijke worsteling onze begaafde jonge menschen niet zou aantrekken!

Zooals boven gezegd is, komen wij thans verschillende veel gebruikte stoffen te kort, omdat het buitenland of de grenzen geheel gesloten houdt, of ze op een heel, heel klein kiertje zet. De regeering weet dit. Zij wil hierin verbetering aanbrengen. Daartoe heeft zij geschapen het ambt van „Regeringsconsulent voor de chem. pharm. industrie” en het mij opgedragen. Ik stel mij voor het materiaal te verzamelen, waardoor de grondslagen zullen worden gelegd voor het schoone gebouw der chemisch-pharmaceutische industrie. In de eerste plaats is het noodig te weten, welke de oorzaken zijn, die de ontwikkeling der industrie in den weg hebben gestaan en nog staan. Die oorzaken zal men weg nemen. Vervolgens dienen wij te weten, welke stoffen hier en in Indië met kans op welslagen zouden kunnen worden gemaakt of verwerkt (jodium uit de bronnen in Indië, ricinusolie uit de djarakpitten, melksuiker uit de wei der kaasfabrieken, noemde men mij als voorbeelden).

Is dit alles bekend, gewikt en gewogen, dan dient te worden nagegaan, op welke wijze buitenlandsche concurrentie, als de oorlog over is, het hoofd kan worden geboden.

Hiertoe is noodig de medewerking van apothekers, artsen, scheikundigen, fabrikanten, financiers, handelaren, ingenieurs, in het kort van alle mannen van studie en ervaring. De regeering heeft haar machtige medewerking toegezegd, vast rekenend op de sympathie (mits goed plan) van zeer velen.

Ik stel nu ieder, die voor het schoone denkbeeld iets voelt, voor, om mee te helpen verzamelen en bouwen. Liefst behandel ik de zaak mondeling, behalve voor Indië, althans voorloopig.

Paterswolde, October 1914.

H. F. TILLEMA.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Veeartsenijkundig Staatstoezicht.

Door de regeering is bij de Tweede Kamer ingediend een wetsontwerp tot regeling van het veeartsenijkundig staatstoezicht. Wegens het groote belang voor de algemeene volksgezondheid moge daarvan hier melding gemaakt worden. Het veeartsenijkundig staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie is geregeld bij de wet van 20 Juli 1870, die na haar vaststelling nog enkele malen gedeeltelijke wijzigingen heeft ondergaan. Sedert het totstandkomen dier wet zijn nog een aantal wetten en besluiten uitgevaardigd tot regeling van verschillende onderwerpen, alle van veeartsenijkundigen aard, zooals bijv. de wet tot bestrijding van hondsdolheid, die ter beteugeling van longziekte onder het rundvee en die op de uitvoerkeuring van vleesch; verder Koninklijke besluiten omtrent de onteigening van vee, lijdend aan besmettelijke ziekten, bepaling welke veeziekten besmettelijk zijn, voorschriften omtrent het begraven, verbranden of vernietigen van aan besmettelijke ziekten overleden vee, omtrent het vervoer van vee, omtrent de uitvoerkeuring van vee en omtrent de bestrijding der tuberculose onder het rundvee, enz. enz. Eindelijk bestaan er nog omtrent verschillende onderwerpen een aantal ministerieele beschikkingen. In dit doolhof van wetten, besluiten en beschikkingen zijn slechts enkelen in staat, den weg te vinden; het kwam minister TREUB derhalve wenschelijk voor, aan dezen verwarrenden